

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΕ'

Συνδρομή ιτησία: "Εν Ελλάδι φρ. 12, ήν τη διλλοδαπηφ. φ. 20. — Αι συνδρομαι θέργονται από την επικατάστημα έκλεσιου έτους και είναι έτησια. — Γραφείον της Διευθύνσεως: 'Οδός Αγγελού 3 'Απριλίου 1883

ΕΥΓΕΝΙΑ ΓΡΑΝΔΕ

[Μυθιστορία Οντωρίου Βαλζάκ.—Μετάφρ. Αγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια καὶ τέλος | δὲ σελ. 190.

‘Η πρώια ἔκεινη ἔμελλε ν’ ἀποθῆ ἐπίσημος δι’ αὐτὴν καὶ πλήρης γεγονότων.

‘Η Αννέτα τῇ ἀνήγγειλε τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ γηραιοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας. ‘Ο ἐφημέριος οὗτος, συγγενὴς τῶν Κρουσώ, ὅτο διατεθειμένος ὑπὲρ τοῦ πρεσβύτερου Δὲ Βομφών. ‘Από τινων ἡμερῶν διάρκειας εἶχε πεισεῖ αὐτὸν νὰ διμιλήσῃ πρὸς τὴν δεσποινίδα Γρανδέ, ἐκ καθαρῶς θρησκευτικῆς ἐπόκεψας, περὶ τῆς ὑποχρεώσεως ἡτις τῇ ἐπεβάλλετο νὰ νυμφευθῇ.

Βλέπουσα τὸν ιερέα της, ἡ Εὐγενία ὑπέθεσεν ὅτι ἥρχετο νὰ λάβῃ τὰ χίλια φράγκα ἀτινα τῷ ἔδιδε μηνιαίως διὰ τοὺς πτωχούς, καὶ εἶπεν εἰς τὴν Αννέταν νὰ τὰ φέρῃ. ‘Αλλ’ ὁ ἐφημέριος ἐμειδίασε.

— Σήμερον, εἶπε, δεσποινίς, ἔρχομαι νὰ σᾶς διμιλήσω περὶ μιᾶς ταλαιπώρου κόρης, ὑπὲρ τῆς οποίας ἐνδιαφέρεται ὅλη ἡ πόλις, καὶ ἡ ὄποις δὲν φέρεται χριστιανικῶς, διότι δὲν ἀγαπᾷ τὸν ἔχυτόν της.

— “Ἄχ, κύριε ἐφημέριε, μ’ εὑρίσκετε εἰς μίαν στιγμὴν κατὰ τὴν ὄποιαν μοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ συλλογισθῶ τὸν πλησίον μου. Εἴμι ἐντελῶς ἀπησχολημένη μὲ τὸν ἔχυτόν μου. Εἴμι πολὺ δυστυχής, καὶ μόνον τὴν ἐκκλησίαν ἔχω καταφύγιόν μου. Οἱ κόλποι τῆς δύνανται νὰ περιλαβούν ὅλας μις τὰς ὁδύνας, καὶ τὸ ἔλεός της εἶναι μέγα καὶ ἀνεξάντλητον.

— Τότε λοιπόν, δεσποινίς, ἀσχολούμενοι περὶ τῆς ταλαιπώρου αὐτῆς κόρης θ’ ἀσχοληθῶμεν περὶ ὑμῶν. ‘Ακούσατε. ‘Αν ἐπιθυμήστε τὴν ψυχικήν σας σωτηρίαν, δύο μόνας ὁδοὺς ἔχετε ν’ ἀκολουθήσετε· ἢ ν’ ἀφήσετε τὸν κόσμον, ἢ νὰ ὑπακούσετε εἰς τοὺς νόμους του. Νὰ ὑποταχθῆτε εἰς τὴν γηίνην σας τύχην ἢ νὰ ζητήσετε κλήρον οὐρανίουν.

— “Ω! ἡ φωνή σας μοῦ ὄμιλει καθ’ ἡν στιγμὴν ἐπειθύμουν ν’ ἀκούσω μίαν φωνήν. ‘Ο Θεός ἀληθῶς σας στέλλει. θ’ ἀπογκαιρετήσω τὸν κόσμον, καὶ θὰ ζήσω διὰ τὸν Ήεὸν μόνον ἐν σιγῇ καὶ ἡρεμίᾳ.

— Πρέπει, κόρη μου, πολὺν καιρὸν νὰ σκεφθῆς, πρὶν λαβῆς τὴν σοθαρὰν αὐτὴν ἀπόφασιν. ‘Ο γάμος εἶναι ζωή, καὶ τὸ μοναστήριον εἶναι θάνατος.

— Τότε λοιπὸν τὸν θάνατον, ἐφημέριε, τὸν θάνατον καὶ γοργορά! ἀπήντησεν ἔκεινη μετὰ φοβερῆς ζωηρότητος.

— Τὸν θάνατον! ἀλλ’ ἔχετε, δεσποινίς, μεγάλας ὑποχρεώσεις πρὸς τὴν κοινωνίαν. Δὲν εἶσθε ἡ μήτηρ τῶν πτωχῶν, εἰς τοὺς ὄποιούς δίδετε ἐνδύματα, ξύλα τὸν χειρῶνα καὶ ἐργασίαν τὸ θέρος; ‘Η μεγάλη σας περιουσία εἶναι δάνειον τὸ ὄποιον πρέπει νὰ ἀποδώσετε, καὶ μὲ τοιχύτας δικιθέσεις τὴν ἀπεδέχθητε εὐσέβειας. Νὰ ταρφῆτε εἰς μοναστήριον θὰ ἡτο ἐγγαϊσμός. Νὰ μείνετε γραία κόρη, δὲν πρέπει. ‘Εν πρώτοις, δύγασθε νὰ διαχειρισθῆτε τὴν κοιλοσσιαίαν περιουσίαν σας; πιθανῶς θὰ τὴν χάσετε. Θὰ ἔχετε εὐθὺς χιλιάδας δικῶν, καὶ θὰ περιπλακήτε εἰς ἀδιεξόδους δυσκερείας. Πιστεύσατε τὸν ιερέα σας. Εἰς σύζυγος εἶναι χρήσιμος. Πρέπει νὰ διατηρήσητε ὅτι σᾶς ἔδωκεν ὁ Θεός. Σᾶς ὄμιλῶ τοιουτοτρόπως διότι σᾶς ἀγαπῶ. Σετὸς ἀγαπᾶτε εἰλικρινῶς τὸν Θεόν, καὶ ὅρειλετε νὰ ζητήσετε τὴν σωτηρίαν σας ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ κόσμου, τοῦ ὄποιον ἀποτελεῖτε ἐν τῶν ὥραιοτέρων κοσμημάτων, καὶ εἰς τὸν ὄποιον ὄσείλετε νὰ χρησιμεύσετε ως θεάρεστον παράδειγμα.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡγγέλθη ἡ κυρία Δὲ Γρασέν. “Ἐφερεν αὐτὴν ἡ ἐκδίκησις καὶ μεγάλη ἀπελπισία.

— Δεσποινίς, . . . εἶπε. ‘Α! ίδού ὁ κύριος ἐφημέριος. Τότε σιωπᾶ. ‘Ηρχόμην νὰ σᾶς ὄμιλήσω περὶ ὑποθέσεων, καὶ βλέπω ὅτι ἔχετε θρησκευτικὴν συνομιλίαν.

— Κυρία, εἶπεν ὁ ἐφημέριος, σᾶς ἀφίνω τὸ στάδιον ἐλεύθερον.

— “Ω! κύριε ἐφημέριε, εἶπεν ἡ Εὐγενία, ἐπιστρέψκατε μετ’ ὅλιγας στιγμάς. ‘Η συνδρομή σας μοῦ εἶναι πολὺ ἀναγκαία αὐτὴν τὴν στιγμήν.

— Ναί, πτωχή μου κόρη! εἶπεν ἡ κυρία Δὲ Γρασέν.

— Τί ἐννοεῖτε; ἥρωτησαν συγχρόνως ἡ δεσποινίς Γρανδέ καὶ ὁ ἐφημέριος.

— Δὲν ἔμαθα ὅτι ἐπέστρεψεν ὁ ἔξαδελφός

σας, ότι νυμφεύεται τὴν δεσποινίδα Δωδειών; Αἱ γυναῖκες ἔννοοῦν εὔκολα . . .

‘Η Εὐγενία ἡρυθρίασε καὶ ἔμεινεν ἀφωνος. Απεφάσισε δὲ νὰ ὑποκριθῇ περατέρω τὸ ἀδιαφορον ἥθος τοῦ πατρός της.

— ‘Εγώ, κυρία, ἀπήντησεν εἰρωνικῶς, δὲν ἔννοιω εὔκολα, καὶ δὲν σᾶς ἔννοιω διόλου. Οὐιλήσατε, ὄμιλήσατε ἔνώπιον τοῦ ἐφημερίου, ἡξεύρετε ὅτι εἶνε πνευματικός μου.

— Τότε λοιπόν, δεσποινίς, ίδού τί μὲ γράφει ὁ σύζυγός μου. ‘Αναγνώσατε.

Καὶ ἡ Εὐγενία ἀνέγνω τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν :

«Φιλτάτη μου,

»Ο Κάρολος Γρανδὲ ἦλθεν ἀπὸ τὰς Ἰνδίας. Εἶνε ἐν Περισίοις πρὸ ἐνὸς μηνός . . .»

— ‘Ἐνὸς μηνός! εἴπε καθ’ ἐαυτὴν ἡ Εὐγενία, καὶ ἡ χείρ της κατέπεσε.

Μετά τινα παύσιν ἔξηκολούθησεν ἀναγινώσκουσα :

«’Ηναγκάσθην νὰ περιμείνω δις εἰς τὸν προθάλαμόν του, πρὶν κατορθώσω νὰ ὄμιλήσω εἰς αὐτὸν τὸν μέλλοντα ὑποκόμητα Δωδειών. Μολονότι ὅλος ὁ κόσμος ὄμιλει περὶ τοῦ γάμου του, καὶ αἱ προκηρυξεῖς ἐδήμοσιεύθησαν ἥδη...»

— Μὲ ἔγραφε λοιπόν καθ’ ἥν στιγμὴν . . . διενόθη ἡ Εὐγενία. Δὲν ἐπέρχεται δὲ τὴν σκέψιν της, οὐδὲ ἀνεφώνησεν ὁ ἀτίμος!, ως ἥθελε πράξει περισινή τις. Οὐχ ἥττον βαθυτάτην ἥσθανθη περιφρόνησιν πρὸς τὸν ἔξαδελφόν της, καίτοι δὲν ἔξέφρασεν αὐτήν.

«. . . ὁ γάμος οὗτος ἀκόμη δὲν ἔγεινεν. Ο μαρκήσιος δὲν θὰ δώσῃ τὴν κόρην του εἰς τὸν υἱὸν χρεωκόπου. Τρῆγα νὰ τῷ ἀνακοινώσω τὰς φροντίδας, τὰς ὄποιας ὁ θεῖός του κ’ ἐγὼ εἴχομεν καταβάλει διὰ τὰς ὑποθέσεις τοῦ πατρός του, καὶ τὰ ἐπιτίθεια τεχνάσματα, διὰ τῶν ὄποιών εἴχομεν κατορθώσει νὰ κρατήσωμεν ἡσύχους ἔως σήμερον τοὺς δανειστάς. Φαντάσου ὅτι ὁ αὐθαδῆς αὐτὸς νεκνίας εἶγε τὸ θράσος νὰ μοῦ ἀποκριθῇ, εἰς ἐμέ, ὅστις ἐπὶ πέντε ἔτη ἐφρόντισα νυχθημερὸν περὶ τῶν συμφερόντων του καὶ τῆς τιμῆς του, ὅτι αἱ ὑποθέσεις τοῦ πατρός του δὲν τὸν ἐνδιαφέρουν. Εἰς δικολάδος τοῦ ἐμποροδικείου θὰ εἴγε τὸ δικαιώματα νὰ ζητήσῃ ἀντιμισθίαν τριάντα καὶ σαράντα χιλιάδας φράγκων, πρὸς ἐν τοῖς ἐκατὸν ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῶν πιστώσεων. Άλλὰ ὑπομονή. Οφείλονται νομίμως ἐν ἐκατομύριον καὶ διακόσιαι χιλιάδες φράγκων εἰς τοὺς δανειστάς, καὶ ἐντὸς ὅληρου θὰ κηρυξῶ τὸν πατέρα του εἰς πτώχευσιν. Εμβῆκα εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, πιστεύσας εἰς τοὺς λόγους τοῦ γέροντος ἐκείνου κροκοδείλου, τοῦ Γρανδέ, καὶ ἔδωκα ὑποσχέσεις ἐξ ὄνοματος τῆς οἰκογενείας. Ταν ὁ κ. ὑποκόμης Δωδειών ἀδιαφορεῖ διὰ τὴν τιμὴν του, ἐγὼ δὲν ἀδιαφορῶ διόλου διὰ τὴν ἰδικὴν μου. Θὰ ἐξη-

γήσω ἐπομένως τὴν θέσιν μου εἰς τοὺς δανειστάς. Οὐχ ἥττον τρέφω τοσοῦτον σέρχας πρὸς τὴν δεσποινίδα Γρανδέ, τῆς ὄποιας τὴν συγγένειαν εἴχομεν ἐλπίσει εἰς κατρούς εὐτυχεστέρους, ὥστε δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἔνεργήσω πρὶν ἢ τῆς ὄμιλήσης περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως. . .»

Μετὰ τὴν φράσιν ταύτην ἀπέδωκε ψυχρῶς ἡ Εὐγενία τὴν ἐπιστολήν, χωρὶς ν’ ἀναγνώσῃ αὐτὴν μέχρι τέλους.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, εἶπεν εἰς τὴν κυρίαν Δὲ Γρασέν.

— Η φωνὴ σας αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἶνε ἐντελῶς ἡ φωνὴ τοῦ πατρός σας, εἶπεν ἡ κυρία Δὲ Γρασέν.

— Κυρία, εἶπεν ἡ Ἀννέτα, ἔχετε νὰ μοῦ μετρήσετε ὄκτὼ χιλιάδας φράγκων εἰς χρυσόν.

— Ἀλήθεια. Κάμετέ μου τὴν χάριν, κυρία Κορηνουχέ, νὰ ἔλθετε μαζύ μου.

— Κύριε ἐφημέριε, εἶπεν ἡ Εὐγενία μετὰ εὐγενοῦς ἀπαθείας, ἣν παρεῖχεν αὐτῇ ἡ ἴδεα ἣν ἔμελλε νὰ ἐκφράσῃ, θὰ ἥτον ἀμάρτημα ἡ παρθενία ἐν τῷ γάμῳ;

— Δὲν ἔξενρω τί νὰ σᾶς ἀπαντήσω. “Αν θέλετε νὰ μάθετε τί λέγει περὶ αὐτοῦ ὁ διάσημος Σχονέζ εἰς τὸ Περὶ Γάμου σύγγραμμά του, σᾶς τὸ λέγω αὔριον.

‘Ο ἐφημέριος ἀνεχώρησεν.

Η δεσποινίς Γρανδὲ ἀνέβη εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ πατρός της, κ’ ἔμεινεν ἐντὸς αὐτοῦ μόνη ὅλην τὴν ἡμέραν, μὴ θελήσασα νὰ καταβῇ τὴν ὥραν τοῦ γενυμάτου, καίτοι πολὺ ἐπέμεινεν ἡ Ἀννέτα. Επεφάνη δὲ τὴν ἐσπέραν, καθ’ ἥν ὥραν ἀφίκοντο οἱ συνήθεις ἐπισκέπται.

Οὐδέποτε ἡ αἴθουσα τῶν Γρανδὲ ὑπῆρξε τοσοῦτον πλήθουσα, ὅσον τὴν ἐσπέραν ἔκεινην. Η εἰδῆσις τῆς ἐπιστροφῆς καὶ τῆς ἀνοήτου προδοσίας τοῦ Καρόλου εἶχε διαδοθῆ ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν. Άλλ’ ὅσον προσεκτικὴ καὶ ἀν ὑπῆρξεν ἡ περιέργεια τῆς ὄμηγύρεως, ἔμεινεν ἀθεράπευτος. Η Εὐγενία, ἥτις ἀνέμενε τὴν περιέργειαν ταύτην, οὐδεμίαν διὰ τῆς ἥρεμου μορφῆς της ἐμπατρύρησεν ἐκ τῶν ἐνδομύχων βασάνων, αἵτινες τὴν ἐτάραττον. Τρεκριθεὶς πρόσωπον φαιδρόν, ὅπως ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς θελήσαντας τὴν ἐπιδείξωσι τὸ ἐνδιαφέρον των διὰ λόγων καὶ βλεμμάτων μελαγχολικῶν. Έκάλυψε τέλος τὴν συμφοράν της ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς τυπικῆς φιλοφροσύνης.

Περὶ τὴν ἐννάτην ὥραν ἐπερχοτούντο τὰ παιγνίδια, οἱ παιζόντες κατέλειπον τὰς τραπέζας των, ἐπληρώνοντο, καὶ φιλονεικοῦντες ἔτι περὶ τῆς τελευταίας ριπῆς προσήρχοντο εἰς τὸ κύλιον τῶν συνομιλούντων.

Καθ’ ἥν στιγμὴν ὁ ὄμιλος ἡγέρθη σύσσωμος ἵνα καταλίπῃ τὴν αἴθουσαν, ἐπῆλθε δραματικὴ περιπέτεια ἥτις ἀντήγησεν ἐν Σωμύρῃ, ἐκεῖθεν

δὲ καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν καὶ τὰς περικειμένας τέσσαρας νομαρχίας.

— Μείνατε, κύριε πρόεδρε, εἰπεν ἡ Εὐγενία πρὸς τὸν κύριον Δὲ Βομφών, ὅτε εἶδεν αὐτὸν λαμβάνοντα τὴν ῥάβδον του.

Πρὸς τοὺς λόγους τούτους πάντες οἱ τῆς ὁμηρύρεως ἡσθάνθησαν συγκίνησιν. Ὁ δὲ πρόεδρος ὠχρίσας καὶ ἡναγκάσθη νὰ καθίσῃ.

— Εἰς τὸν πρόεδρον τὰ ἐκατομμύρια, εἶπεν ἡ δεσποινὶς Γριβακούρ.

— Εἶναι προφανές, ὁ πρόεδρος Δὲ Βομφών νυμφεύεται τὴν δεσποινίδα Γρανδέ, ἀνέκραξεν ἡ κυρία Δορσονέζλ.

— Αὐτὸν τὸ καλλίτερον τοῦ παιγνιδιοῦ μας, εἶπεν ὁ ἀβέβας.

— Σωστὸ σλέμ, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος.

"Ἐκαστος εἴπε τὴν εὐφυολογίαν του, καὶ πάντες ἔβλεπον τὴν κληρονόμον ἰσταμένην ἐπὶ τῶν ἐκατομμυρίων της, ὡς ἐπὶ στυλοβάτου.

Τὸ ἀπὸ ἐννέα ἥδη ἐτῶν ἡροισμένον δρᾶμα ἐλύετο. Λέγουσα ἡ Εὐγενία εἰς τὸν πρόεδρον νὰ μείνῃ, καὶ τοῦτο ἐνώπιον ὅλης τῆς Σωμύρης, τί ἀλλο ἔπραττεν ἢ ἀνήγγελλεν ὅτι ἐμελλεῖ νὰ τὴν νυμφεύῃ; Εἰς τὰς μικρὰς πόλεις τοσοῦτον αὐτηροὶ εἴνε τῆς εὐπρεπείας αἱ ἀπατήσεις, ὥστε παραβάσις τοιαύτη ἀποτελεῖ τὴν ἐπισημοτάτην τῶν ὑποσχέσεων.

— Κύριε πρόεδρε, εἶπε πρὸς αὐτὸν ἡ Εὐγενία ἀφοῦ ἔμειναν μόνοι, γνωρίζω διατί σᾶς ἀρέσω. "Ορκισθῆτε μου νὰ μὲ ἀφήσετε ἐλευθέρων καθ' ὅλην μου τὴν ζωήν, νὰ μὴ μοῦ ἐνθυμήσετε κανέν τῶν δικαιωμάτων, ὅσα σᾶς παρέχει ἐπ' ἔμοι ὁ γάμος, καὶ σᾶς δίδω τὴν χειρά μου. "Ω!, ὑπέλαβε, βλέπουσα αὐτὸν γονυπετοῦντα ἐνώπιόν της, δὲν ἐτελείωσε. Δὲν πρέπει, κύριε, νὰ σᾶς ἀπατήσω. "Εχω ἐντὸς τῆς καρδίας μου αἰσθημα ἀνεξάλειπτον, μόνον δὲ φιλίαν δύναμαι νὰ προσφέρω εἰς τὸν σύζυγόν μου. Δὲν ἐπιθυμῶ οὔτε νὰ τὸν προσθάλω, οὔτε νὰ παραβῶ τοὺς νόμους τῆς καρδίας μου. Σᾶς προσφέρω ὄμμας τὴν χειρά καὶ τὴν περιουσίαν μου μόνον ἀντὶ μεγάλης ὑπηρεσίας τὴν ὅποιαν σᾶς ζητῶ.

— Διατάξατε, εἴμαι ἔτοιμος, εἶπεν ὁ πρόεδρος.

— Ἰδού, κύριε πρόεδρε, ἐν ἐκατομμύριον καὶ πεντακόσιαι χιλιάδες φράγκα, εἶπεν ἔξαρχουσα ἐκ τοῦ στήθους της τίτλον ἐκατὸν μετοχῶν τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης. Μεταβῆτε εἰς Παρισίους, ὅχι αὐριόν, ὅχι ἀπόψε, ἀλλ' αὐτὴν τὴν στιγμήν. Εὔρετε τὸν κύριον Δὲ Γρασέν καὶ μάθετε τὰ ὄνόματα ὅλων τῶν δανειστῶν τοῦ θείου μου. Συγκαλέσατε τους, πληρώσατε ὅλα τὰ χρέη τῆς κληρονομίας, κεφάλαια καὶ τόκους πρὸς πέντε τοῦς ἐκατὸν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ χρέους μέχρι τῆς ἔξοφλήσεως, καὶ προσπαθήσατε ἐν γένει νὰ λάβετε γενικὴν καὶ κατὰ τύπους ἔξοφλησιν. Εἰσθε δικαστικός, καὶ μόνον

εἰς σᾶς ἐμπιστεύομαι αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Εἰσθε ἀνθρωπὸς χρηστὸς καὶ ἔντιμος. Στηρίζομένη εἰς τὸν λόγον σας, θέλω διέλθει τοὺς κινδύνους τῆς ζωῆς, σκεπομένη ὑπὸ τοῦ ὄνοματός σας. Θὰ ἔχωμεν ἀμοιβαίνων πρὸς ἀλλήλους ἐπιεικειων. Γνωρίζομεθ πρὸ τόσου καιροῦ, καὶ εἰμέθε σχεδὸν συγγενεῖς. Δὲν θὰ θελήσετε βέβαια νὰ μὲ κάμετε δυστυχή.

— Ο πρόεδρος ἔπεισε πρὸ τῶν ποδῶν τῆς πλουσίας κληρονόμου, σπαίρων ἐκ χαρᾶς καὶ ἀγωνίας.

— Θὰ εἴμαι δοῦλός σας! τῇ εἶπε.

— "Οταν λάβετε τὴν ἔξοφλησιν, ὑπέλαβεν ἐκείνη ἀτενίζουσα ἐπ' αὐτὸν ψυχὴν βλέμμα, θὰ τὴν δώσητε εἰς τὸν ἔξαδελφόν μου μεθ' ὄλων τῶν τίτλων καὶ αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς. "Οταν δὲ ἐπιστρέψετε, θὰ τηρήσω τὸν λόγον μου.

— Ο πρόεδρος ἐννόησεν, ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Εὐγενίας προσήρχετο ἐξ ἐρωτικοῦ πεισματος. "Εσπευσε λοιπὸν νὰ ἐκτελέσῃ τὰς διαταγὰς τῆς ἐν πάσῃ ταχύτητι, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ συμφίλιωσίς τις τῶν δύο ἐραστῶν.

— "Οτε ὁ κύριος Δὲ Βομφών ἀνεχώρησεν, ἡ Εὐγενία ἔπεισεν εἰς τὸν κλινητήρα της καὶ ἀνελύθη εἰς δάκρυα. Τὸ πᾶν εἴχε τελειώσει δι' αὐτήν.

— Ο πρόεδρος ἐπέβη τῆς ταχυδρομικῆς ἀμάξης καὶ τὴν ἐπαύριον ἐσπέραν ἦτο ἐν Παρισίοις. Τὴν ἐπομένην δὲ πρωΐαν μετέβη πρὸς τὸν Δὲ Γρασέν. Συνεκάλεσεν ἀμέσως τοὺς δανειστὰς ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ συμβολαιογράφου, παρ' ω ἥσαν κατατεθειμένοι οἱ τίτλοι προστήθον δὲ πάντες. Καίτοι δανεισταί, ὑπῆρξαν ἀκριβεῖς, πρέπει νὰ τὸ ὄμοιογήσωμεν. Τότε δὲ ὁ πρόεδρος Δὲ Βομφών, ἐν ὄνόματι τῆς δεσποινίδος Δὲ Γρανδέ, ἐπληρώσεν εἰς αὐτοὺς τὸ κεφάλαιον καὶ τοὺς ὄφειλομένους τόκους. Η πληρωμὴ τῶν τόκων ὑπῆρξε καταπληκτικὸν διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην φαινόμενον ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῶν Παρισίων.

— Αφοῦ κατεχωρίσθη ἡ ἔξοφλησις, καὶ ὁ Δὲ Γρασέν ἐπληρώθη διὰ τοὺς κόπους του διὰ δώρου πεντήκοντα χιλιάδων φράγκων, ὅπερ προσέφερεν αὐτῷ ἡ Εὐγενία, ὁ πρόεδρος μετέβη εἰς τὸ μέγαρον Δωβριών, κ' εὗρεν ἐκεῖ τὸν Κάρολον καθ' ἣν στιγμὴν ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, μετὰ βαρυτάτους λόγους τοῦ πενθεροῦ του. Ο γέρων μαρκήσιος εἴχε δηλώσει εἰς αὐτὸν πρὸ μικροῦ, ὅτι δὲν ἥθελε γείνει γαμβρός του, εἰπὲ διὰ τὴν ἐπληρώνοντο πάντες οἱ πιστωταὶ τοῦ Γουλιέλμου Γρανδέ.

— Ο πρόεδρος ἐνεχείρισεν ἐν πρώτοις τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν.

«Ἐξάδελφέ μου

»Ο κύριος πρόεδρος Δὲ Βομφών ἀνέλαβε νὰ σᾶς ἔγχειρίσῃ τὴν ἔξοφλησιν ὅλων τῶν χρεῶν τοῦ θείου μου, καὶ ὄμοιογίαν ἀλλην ἰδικήν μου, δι' ἣς ἀναγνωρίζω ὅτι ἔλαβον τὸ ἀντίτιμον παρ'

νῦμν. Μὲ εἶπον ὅτι ἐπρόκειτο περὶ πτωχεύσεως· ἐσκέφθη δὲ ὅτι ὁ νῖδος ἀνθρώπου πτωχεύσαντος δὲν θὰ ἡδύνατο ἵσως νὰ νυμφευθῇ τὴν δεσποινίδα Δωδειών. Ἀληθῶς, ἐξάδελφέ μου· ἐκρίνατε ὅρθῶς περὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῶν τρόπων μου. Δὲν ἔχω βεβαίως τίποτε τοῦ μεγάλου κόσμου, δὲν γνωρίζω τοὺς ὑπολογισμούς του οὐδὲ τὰς ἕξεις του, καὶ δὲν θὰ ἡδύναμην νὰ σᾶς παρθέγω τὰς εὐχαριστήσεις ὅσας ἐπιθυμεῖτε νὰ εὑρετε ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ κόσμου. "Ετε εὐτυχῆς κατὰ τὰς κοινωνικὰς ἀπαιτήσεις, εἰς τὰς ὄποιας θυσιάζετε τοὺς πρώτους μας ἔρωτας. "Ινα συμπληρώσω τὴν εὐτυχίαν σας δὲν δύναμαι νὰ σᾶς προσφέρω ἄλλο ἢ τὴν πιμὴν τοῦ πατρός σας. Χαίρετε. Θὰ ἔχετε πάντοτε πιστὴν φίλην, τὴν ἐξάδελφην σας.

»ΕΥΓΕΝΙΑΝ».

"Ο πρόεδρος ἐμειδίασε πρὸς τὴν ἐπιφώνησιν, ὃν δὲν κατέρθωσε νὰ καταστεῖῃ ὁ φιλόδοξος ἐκεῖνος λαμβάνων τὴν ἐπίσημον πρᾶξιν τῆς ἐξοφλήσεως.

— Θ' ἀναγγείλωμεν, εἴπε πρὸς αὐτόν, ἀμοιβαίως πρὸς ἄλλήλους τοὺς γάμους μας.

— "Α! νυμφεύεσθε τὴν Εὐγενίαν; Χαίρω πολύ. Εἶναι καλὴ κόρη. Ἀλλά, ὑπέλαθεν, ἐξ αἰφνιδίου ἰδέας ὄρμώμενος, εἴναι πλουσία λοιπόν;

— Εἶχεν, ἀπάντησεν ἐμπαικτικῶς ὁ πρόεδρος, δεκαενέκ σχεδὸν ἐκατομμύρια πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν, ἀλλὰ σήμερον ἔχει μόνον δεκαεπτά.

— Ο Κάρολος προσεῖδε τὸν πρόεδρον ἡλιθίως.

— Δεκαεπτά ἔκατ...

— Δεκαεπτά ἐκατομμύρια, μάλιστα κύριε. Θὰ ἔχωμεν νυμφεύμενοι ἐπτακοσίων πεντήκοντα χιλιεδῶν λιθρῶν εἰσόδημα.

— Φίλτατέ μου ἐξάδελφε, εἴπεν ὁ Κάρολος ἀναλαμβάνων πως ἀτάραχον ἦθος, ἡμποροῦμεν ἐξαίρετα νὰ φανῶμεν χρήσιμοι πρὸς ἄλλήλους.

— Συμφωνότατοι, εἴπεν ὁ πρόεδρος. Ἰδού πρὸς τούτους καὶ ἐν μικρὸν κιβώτιον τὸ ὄποιον ὁφεῖλω νὰ παραδώσω εἰς τὰς γειτόνιες σας, προσέθηκεν ἀποθέτων ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ κιβώτιον, διόπειτε τὴν καμμιοθήκην.

— Λοιπόν, φίλτατέ μου, εἴπεν ἡ κυρία μαρκησία Δωδειών, εἰσερχομένη χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ τὸν Κρυστάλλο, μὴν ἀνησυχῆς δι' ὅσα σου εἴπεν ὁ κακούμενος ὁ Δωδειών, τοῦ ὄποιού εἶχε γυρίσει τὰ μυαλά ἡ δούκισσα Σωλιέ. Τίποτε, τὸ ἐπαναλαμβάνω, δὲν θὰ ἐμποδίσῃ τὸν γάμον σου.

— Πολὺ καλά, κυρία, ἀπάντησεν ὁ Κάρολος. Τὰ τρία ἐκατομμύρια, τὰ ὄποια ὥφειλεν ἀλλάτοις ὁ πατέρας μου ἐπληρώθησαν χθές.

— Τοῖς μετρητοῖς; εἴπεν ἐκείνη.

— Μέχρι λεπτού, κεφαλαια καὶ τόκοι. Η μνήμη τοῦ πατρός μου εἴναι τόρα ἀκηλίδωτος.

— Τι ἀνοησία! ἀνέκραξεν ἡ πενθερά.—

Ποιος εἶναι αὐτὸς ὁ κύριος; εἴπεν εἰς τὸ οὖς τοῦ γαμβροῦ της, βλέπουσα τὸν Κρυστάλλο.

— "Ανθρωπος τὸν ὄποιον ἔχω εἰς τὰς ὑποθέσεις μου, ἀπήντησεν ἐκεῖνος ταπεινὴ τῇ φωνῇ.

— Η μαρκησία ἐχαρίστησεν ἀλαζόνως τὸν κύριον Δὲ Βομφών.

— Βλέπω ὅτι ἡρήσισμεν νὰ φανώμεθα ἡδη χρήσιμοι πρὸς ἀλλήλους, εἴπεν ὁ πρόεδρος λαμβάνων τὸν πιλόν του. Χαίρετε, ἐξάδελφέ μου.

— Μὲ περιπαίζει, θαρρῶ, αὐτὸς ὁ χωριάτης. Τι ὅρειν θὰ εἰχα νὰ τοῦ χώσω εἰς τὴν κοιλιὰ ἐξ δάκτυλα σίδερο! Καταπέπειραν μητένες ταῖς

· Ο πρόεδρος εἶχεν ἀναχωρήσει.

Metà τρεῖς ἡμέρας ὁ κύριος Δὲ Βομφών, ἐπιστρέψας εἰς Σωμύρην, ἐδημοσίευσε τὸν μετὰ τῆς Εὐγενίας γάμου του. Μετὰ ἐξ δὲ μηνας διώριζετο ἐφέτης ἐν 'Ανζέ.

Πρὶν ἡ καταλίπῃ τὴν Σωμύρην, ἡ Εὐγενία ἐχώνευσε τὸν χρυσὸν τῶν κοσμημάτων, ἀτινα τοσοῦτον χρόνον ἦσαν πολύτιμα εἰς τὴν καρδιὰν της, καὶ κατεσκέψασε δι' αὐτῶν καὶ τῶν ὀκτακισιγκίων φράγκων τοῦ ἐξάδελφου της χρυσὸν δισκάριον, ὅπερ προσήνεγκεν εἰς τὴν ἐνοριακὴν ἐκκλησίαν, ἐν ἡ τοσοῦτον ἄλλοτε εἶχε προσευχήθη ὑπὲρ ἐκείρου. Διένειμε δὲ ἄλλως τὸν καιρὸν αὐτῆς μεταξὺν Ἀνζέ καὶ Σωμύρης. Ο σύζυγός της, ἐπιδειξάμενος ἀφοσίωσιν ἐν πολιτικῇ τινι περιστάσει, ἐγένετο πρόεδρος ἐνὸς τυμήματος τοῦ ἐφετείου καὶ πρόεδρος γενικὸς μετ' ὀλίγη ἔτη. Ανέμενε δὲ τὰς προσεχεῖς βουλευτικὰς ἐκλογάς, ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὸ κοινοβούλιον. Ωρέγετο ἡδη τὴν θέσιν τοῦ ὄμοτίμου, καὶ τότε . . .

— Τότε λοιπόν, ὁ βασιλεὺς θὰ ἦν ἐξάδελφός του, ἔλεγεν ἡ Αννέτα, ἡ μεγαλὴ Αννέτα, ἡ κυρία Κορνουαγέ, εἰς ἣν ἡ κυρία της ἀνήγγειλε τ' ἀναμένοντα αὐτὴν μεγαλεῖα.

— Οὐχ ἡττον ὁ κύριος πρόεδρος Δὲ Βομφών, δοτεις εἶχε πλέον ἐντελῶς καταργήσει τὴν πατρωνυμίαν Κρυστάλλο, δὲν κατέρθωσε νὰ πραγματοποιήσῃ τὰς φιλοδόξους ἰδέας του. Ἀπέθανε τὴν ὄγδοην ἡμέραν ἀφ' ἣς ἐξελέχθη βουλευτὴς Σωμύρης.

— Ο Θεός, ὁ πάντα βλέπων καὶ ἀσφαλῶς πλήττων, ἐτιμώρει αὐτὸν βεβαίως διὰ τοὺς ὑπολογισμούς του καὶ τὴν δικαινικὴν δεξιότητα, μεθ' ἣς, τὴν συνεργείαν τοῦ Κρυστάλλου, εἴχε συντάξει τὸ γαμικὸν αὐτοῦ συμβόλαιον, καθ' ὃ οἱ δύο μελλόντων ἀδέρφων πρὸς ἄλλήλους ἐρ περιπτώσει ἀτεκτίας πάντα αὐτῶν τὰ κτήματα, κινητά καὶ ἀκίνητα ἀτεκτίας, εἰς πλήρη ἰδιοκτησίαν, παραιτούμενοι τῶν περὶ ἀπογραφῆς τύπων κ.λ. Ἡ ρήτρα δὲ αὐτὴ ἐξηγεῖ τὸν βαθὺν σεβασμόν, ὃν εἶχε διαρκῶς ὁ πρόεδρος πρὸς τὴν θέλησιν καὶ τὴν μόνωσιν τῆς κυρίας Δὲ Βομφών.

— Αἱ γυναῖκες ἀνέρερον τὸν κύριον πρόεδρον ὃς ἔνα τῶν εὐγενετέρων καὶ ἀθροτέρων ἀνδρῶν,

ἐλυπούντο αὐτόν, καὶ κατηγόρουν μάλιστα πολλάκις τὸ πάθος καὶ τὴν ἀνίατον λύπην τῆς Εὐγενίας, μεθ' ὅλης τῆς σκληρᾶς ἡδυλογίας, ἃς εἰσὶν αἱ γυναικεῖς ικαναῖ.

— Ή κυρία Δὲ Βομβών πρέπει νὰ ἔνε πολὺ ἔρρωστη, διὰ ν' ἀφήνῃ μάρνον τὸν σύζυγόν της. Ή ταλαιπωρῷ! Θά ικτρεύθῃ ἄρχη γρήγορα; Τε νὰ ἔχῃ; Γαστρίτιδα, καρκίνον; Διατί δὲν συμβούλευται τοὺς ιατρούς; Τόρος τελευταῖς ἐκιτρίνισε πολύ. Διατί δὲν πηγαίνεις εἰς τὸ Παρίσιο νὰ ἐρωτήσῃς τοὺς μεγάλους ιατρούς; Πῶς δὲν ἐπιθυμεῖς ν' ἀποκτήσῃ κανένα παιδάκι; Αγαπᾷ, λέγουν, πολὺ τὸν ἀνδρα της. Διατί δὲν τοῦ δίδει ἔνα κληρονόμον, . . . μὲ τόσα πλούτη; "Αν τὸ κάρμνεις ἀπὸ ἰδιοτροπίαν, . . . εἶναι ἀμαρτία. Ο καύμένος ὁ πρόεδρος!

Η Εὐγενία, πεπροικισμένη τὴν λεπτὴν ἐκείνην αἰσθητικότητα, ἢν ὅδύνει διὰ τῆς διαρκοῦς μελέτης ὁ ἐν μαρώσει βιῶν καὶ ἀναπτύσσει ἐπὶ παντὸς ἀντικειμένου προσπίπτοντος εἰς τὴν σφαῖράν του, εἰθισμένη δὲ διὰ τῆς δυστυχίας καὶ τῆς ἀνατροφῆς της νὰ μαντεύῃ τὰ πάντα, ἐγνώριζεν, ὅτι ὁ πρόεδρος ἐπεθύμει τὸν θάνατον της, ἵνα μείνῃ κύριος τῆς ἀπείρου ἐκείνης περιουσίας, ἢν εἴχον ἔτι αὐξῆσει αἱ κληρονομίαι τοῦ θείου του συμβολαιογράφου καὶ τοῦ θείου του ἀβεβή, οὓς ηδύκησεν ὁ Θεός νὰ καλέσῃ παρ' ἔσυτῷ. Η ταλαιπωρὸς ἀπόκλειστος ὥκτειρε τὸν πρόεδρον. Η δὲ θεία Πρόνοια εἶσε δίκησεν αὐτὴν διὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ τὴν ἀτιμονὸν ἀδιαφορίαν συζύγου, σεβομένου, ως τὴν ἀσφαλεστάτην τῶν ἐγγυήσεων, τὸ ἀπελπι πάθος δι' οὐ ἐτρέφετο ἡ Εὐγενία. Η ἀπόκτησις τέκνου δὲν θὰ ἦτο δι' αὐτὸν ἡ καταστροφὴ πασῶν τῶν ἐγγυήσεων τοῦ ἐλπίδων καὶ πάσης φιλοδόξου ἀπολαύσεως, ἢν ὠνειρεύετο ὁ πρόεδρος;

Οὕτως ὁ Θεός ἔχεις πλημμύραν χρυσοῦ ἐπὶ τῆς δεσμώτιδος, εἰς ἥν ὁ χρυσὸς ἥν ἀδιάφορος, καὶ ἥτις ἐπόθει τὸν οὐρανόν, καὶ ἔχῃ, εὐσεβής καὶ ἀγαθὴ διὰ λογισμῶν ἀγίων, ἐπίκουρος ἐν τῷ κρυπτῷ παντὸς δυστυχοῦς.

Η κυρία Δὲ Βομβών ἔχειςεν ἐν ἡλικίᾳ τριακοντατριῶν ἐτῶν, ἔχουσα εἰσόδημα ὀκτακοσίων χιλιαδῶν λιθρῶν, ὡραία δ' ἔτι, ως δύναται νὰ ἔνε ὡραία ἡ προσεγγίζουσα εἰς τὰ τεσσαράκοντα γυνή.

Η μορφὴ της εἶναι λευκή, ἥρεμος, ἀτάρχης. Η φωνὴ της γλυκεῖα καὶ βαθεῖα. Οἱ τρόποι της ἀπλοί. Ἔχει πᾶσαν τὴν εὐγένειαν τῆς ἐδύνης, καὶ πᾶσαν τὴν ἀγιότητα γυναικός, ἃς δὲν ἐμόλυνε τὴν ψυχὴν ἡ ἐπαφὴ τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν τραχύτητα τῆς γραίας κόρης καὶ τὰς μικρᾶς ἔξεις τοῦ ἐπαρχιατικοῦ βίου. Καίτοι ἔχουσα εἰσόδημα ὀκτακοσίων χιλιαδῶν, ζῇ ως εἴχε ζήσει ἡ πτωχὴ Εὐγενία Γραγδέ δὲν ἀνάπτει πῦρ ἐν τῷ δωματίῳ της,

εἰμὴ ὁσάκις ἐπέτρεπεν ἀλλοτε ὁ πατήρ της ν' ἀνάπτηται ἡ ἑστία τῆς αἰθούσης, καὶ σθεννύει αὐτὸν κατὰ τὸ ἐπὶ τῆς νεότητός της ἴσχυον πρόγραμμα. Ἐνδύεται πάντοτε, ώς ἐνεδύετο ἡ μήτηρ της. Η ἐν Σωμάρῃ οίκια, οίκια ἀνήλιος, ψυχρά, σκιερά, μελαγχολική, εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς ζωῆς της. Σωρεύει ἐπιμελῶς τὰ εἰσοδήματά της, καὶ ἵσως ἥθελε φανῆ καὶ φειδωλή, ἂν δὲν διέψευδε τὴν κακολογίαν δι' εὐγενοῦς χρήσεως τοῦ πλούτου της. Φιλανθρωπικά καθιδρύματα, γηροκομεῖα, χριστιανικά σχολεῖα διὰ τὰ παιδία, βιβλιοθήκη δημοσία πλουσίων προικισθεῖσα, μαρτυροῦσι κατ' ἔτος κατὰ τῆς μορφῆς τῆς φιλαργυρίας, ἢν προσάπτουσι τινες εἰς αὐτήν. Καὶ αἱ ἐκληπτίαι τῆς Σωμάρης ἐκαλύνθησαν ὅπ' αὐτής.

Η κυρία Δὲ Βομβών, ἢν χλευαστικῶς ἀποκαλοῦσι δεσποινίδα, ἐμπνέει θρησκευτικὸν εἰς πάντας σεβασμόν. Η εὐγενής αὔτη καρδία, ἢν ἔπαλλον τὰ τρυφερώτατα τῶν αἰσθημάτων, ἐμελλεν οὕτω νὰ ὑποταχθῇ εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ ἀνθρωπίνου συμφέροντος: τὸ χρῆμα ἔμελλε νὰ περιβάλῃ διὰ τῆς ψυχρῆς αὐτοῦ χροιᾶς τὸν οὐράνιον ἐκεῖνον βίον καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ δυσπιστίαν πρὸς τὰ αἰσθήματα εἰς γυναικα, ἥτις ἥτο ὅλη αἰσθημα.

— Σὺ μόνη μ' ἀγαπᾷς! ἔλεγε πρὸς τὴν Ἄννεταν.

Η χείρ της γυναικὸς αὐτῆς θεραπεύει τὰς χρυφίας πληγὰς πάσης οἰκογενείας. Η Εὐγενία βαδίζει πρὸς τὸν οὐρανόν, συνοδευομένη ὑπὸ μικρᾶς σειρᾶς ἀγαθοεργιῶν. Τὸ μέγεθος τῆς ψυχῆς της μετριάζει τὰς μικρότητας τῆς ἀνατροφῆς της καὶ τὰς ἔξεις τῆς πρώτης της ζωῆς.

Τοιαύτη ἡ ιστορία τῆς γυναικὸς αὐτῆς, ἥτις ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου· ἥτις, δημιουργηθεῖσα ὅπως γεινὴ λαμπρὰ σύζυγος καὶ μήτηρ, οὕτε σύζυγον ἔχει, οὕτε τέκνα, οὕτε οἰκογένειαν.

Από τινων ἡμερῶν γίνεται λόγος περὶ νέου αὐτῆς συνοικεσίου. Οἱ ἐν Σωμάρῃ ἀσχολοῦνται περὶ αὐτῆς καὶ τοῦ μαρκησίου Δὲ Φρασφών, οὕτωνος ἡ οἰκογένεια ἀρχίζει νὰ πολιορκῇ τὴν πλουσίων χήραν, ως εἴχον ἀλλοτε πράξει οἱ Κρυσώ.

Η Ἄννετα καὶ ὁ Κορνουαγὴ εἶναι διατεθειμένοι, λέγεται, ὑπὲρ τοῦ μαρκησίου ἀλλ' οὐδὲν τοῦτο φευδέστερον. Οὕτε ἡ Ἄννετα οὕτε ὁ Κορνουαγὴ ἔχουσι τόσον πνεῦμα, ὡστε νὰ ἐνοήσωσι τὴν διαφθορὰν τοῦ κόσμου.

Η «Βοετανικὴ ιατρικὴ ἐφημερὶς» ἀναφέρει λίγαν ἐνδιαφέροντα πειράματα, δι' ὧν ὁ ιατρὸς κ. Payne κατώρθωσε νὰ φωτίσῃ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος διὰ τῆς ἡλεκτρικῆς λυχνίας τοῦ Swan. Ανάλογα πειράματα ἐξετέλεσεν ἐν Γαλλίᾳ ὁ κ. Trouvé.